

VZGOJNI NAČRT

VIZIJA ŠOLE

Strpnost, prijaznost, odgovornost in znanje naj bodo temeljne življenjske vrednote, ki naj postanejo lastne vrednote posameznika. V viziji šole poudarjamo, da želimo ustvariti šolo, ki bo dobra šola za vse, ki v njo prihajamo in v njej ustvarjamo.

1 UVOD

1.1 ZAKONSKA OSNOVA

1.1.1 ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O OSNOVNI ŠOLI

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 102/2007) pravi:

- VZGOJNO DELOVANJE

Vzgojno delovanje šole je strokovno delo, ki se izvaja v skladu s pravili stroke, v skladu s tem zakonom, na njegovi podlagi izdanimi predpisi in akti šole (60. č člen).

- VZGOJNI NAČRT ŠOLE

Z vzgojnim načrtom šola določi načine doseganja in uresničevanja ciljev in vrednot iz 2. člena tega zakona, ob upoštevanju potreb in interesov učencev ter posebnosti širšega okolja. Vzgojni načrt vsebuje vzgojne dejavnosti in oblike vzajemnega sodelovanja šole s starši ter njihovo vključevanje v uresničevanje vzgojnega načrta.

Vzgojne dejavnosti so proaktivne in preventivne dejavnosti, svetovanje, usmerjanje ter druge dejavnosti (pohvale, priznanja, nagrade, vrste vzgojnih ukrepov in podobno), s katerimi šola razvija varno in spodbudno okolje za doseganje ciljev iz 2. člena tega zakona. Pri pripravi vzgojnega načrta sodelujejo strokovni delavci šole ter učenci in starši. Vzgojni načrt sprejme svet šole na predlog ravnatelja po postopku, kot je določen za letni delovni načrt.

O uresničevanju vzgojnega načrta ravnatelj najmanj enkrat letno poroča svetu staršev in svetu šole. Poročilo je sestavni del letne samoevalvacije šole (60. d člen).

- UGOVOR NA IZVAJANJE VZGOJNEGA DELOVANJA ŠOLE

Učenec in njegovi starši lahko pisno podajo ugovor razredniku ali šolski svetovalni službi ali ravnatelju glede vzgojnega delovanja šole. Če učenec ali starši v 30 dneh ne dobijo pisnega odgovora oziroma če z njim niso zadovoljni, lahko dajo predlog za inšpekcijski nadzor (60. g člen).

1.1.2 PRIPOROČILA O NAČINIH OBLIKOVANJA IN URESNIČEVANJA VZGOJNEGA NAČRTA OSNOVNE ŠOLE

Pri oblikovanju vzgojnega načrta smo upoštevali priporočila Ministrstva za šolstvo in šport o načinih oblikovanja in uresničevanja vzgojnega načrta osnovne šole, ki zajema naslednja poglavja: vrednote, vzgojne dejavnosti šole, pravila šolskega reda in povzetek nekaterih temeljnih priporočil šolam in nekaj pojasnil.

1.2 POSLANSTVO

Zavedamo se, da je šola prostor znanja, da je tista ustanova, v kateri se učenci učijo in pridobivajo nova znanja, saj le z znanjem lahko pogumno vstopijo v nadaljnje izobraževanje. Spremljali bomo napredek vsakega posameznika in si prizadevali, da ima vsak posameznik pozitiven odnos do učenja in lastnega znanja.

Poudarjamo odgovornost vsakega posameznika (učencev, učiteljev in staršev) in njihov prispevek k skupnosti šole kot celote.

Želimo si spodbudno in varno učno okolje, ki ga bomo dosegali s pogovorom med učenci, strokovnimi delavci šole in starši.

Zavzemali se bomo za zavzetost učencev, pozitivne odnose ter upoštevali zmogljivosti in zmožnosti učencev.

Želimo, da bodo učenci pridobljeno znanje znali uporabljati, da bodo pri svojem delu samostojni, odgovorni, samozavestni, predvsem pa težimo k temu, da bi bili vljudni in bi spoštovali drug drugega.

Tudi v prihodnje bomo skrbeli za nenehno izboljševanje šole, za ustvarjalno okolje, predvsem pa se bomo trudili za prijazno šolo z dobrimi medosebnimi odnosi in s prijetnim počutjem v našem drugem domu, OŠ Rudolfa Maistra, Šentilj in podružnici Ceršak.

S pomočjo vzgojnega načrta želimo uresničevati poslanstvo naše šole.

2 OBLIKOVANJE VZGOJNEGA NAČRTA

2.1 UPOŠTEVANA NAČELA PRI OBLIKOVANJU VZGOJNEGA NAČRTA

- **Načelo avtonomije učitelja:** vsak posamezni učitelj ima strokovno avtonomijo, temelječo na posameznih vrednotah, iz katere izhajajo tudi pravila za ravnanje. Vanje mora sam verjeti, da lahko učinkovito vzgojno ravna. Avtonomnost učitelju omogoča, da lahko izbira med različnimi argumenti za vzgojno delovanje in utemeljuje pomen sleherne vrednotne usmeritve, tudi v konkretni konfliktni situaciji (Kroflič, 2007).
- **Načelo udeležенosti vseh akterjev vzgojnega delovanja šole:** delavci šole, učenci, starši in lokalno okolje, ki izhaja iz teoretičnega izhodišča, da skupno dogovarjanje in demokratično sprejemanje vrednot in pravil odigra pomembno vlogo pri postavitvi vzgojnega načrta šole (Ministrstvo za šolstvo in šport, 2008).

Celovitost vzgojnega načrta se izraža na:

- **formalni ravni**, kjer so opredeljeni cilji vzgoje, metodična obravnava vzgojne tematike, normativna zaščita pravic uporabnikov (pravica do sodelovanja pri nastajanju vzgojnega načrta, pravica do obveščenosti o vzgojnih ukrepih in opominih);
- **vsebinski ravni**, ki zajema vse oblike discipliniranja: proaktivno, preventivno in kurativno (Kroflič, 2009).

2. 2 PREDNOSTNE NALOGE

Na ravni šole:

- strokovni in tehnični delavci šole kot zgled medsebojnega spoštovanja učencem,
- boljša 'opremljenost' učitelja za poučevanje strategij socialnega učenja,
- krepitev sodelovalnih odnosov na vseh ravneh,
- postopki intervizije pri reševanju vzgojne problematike – sodelovalni odnos pri vzgojnih aktivnostih – mesečna srečanja učiteljev posameznih triad,
- upoštevanje načel demokratične družbe na vseh nivojih.

Učenci

- socialne veščine v vsako učno uro,
- razredne vrednote, gojiti občutek pripadnosti razredu in šoli.

Starši

- več oblik neformalnih srečanj,
- izleti, akcije,
- odpreti šolo navzven v okolje in bliže njenim vsakodnevnim uporabnikom.

3 VREDNOTE, NA KATERIH TEMELJI VZGOJNO DELOVANJE NAŠE ŠOLE

V Priporočilih navajajo, da so »vrednote življenjski cilji, smernice, ideje in etična vodila, s pomočjo katerih posamezniki ali družbene skupine ocenjujejo sebe in okolje, v katerem živijo. Posamezniku nudijo oporo pri njegovem življenjskem slogu, opredeljujejo, kaj je pomembno in vredno truda. So vitalnega pomena za družbo, saj usmerjajo ravnanja ljudi.« (Ministrstvo za šolstvo in šport, 2008) .

- KONTINUUM USVAJANJA VREDNOT KOT ELEMENTA MORALNEGA RAZVOJA

- Prva raven: ravnanje v skladu s pravili: razvijanja sposobnosti doslednega spoštovanja pravil in dogovorov skupnosti.
- Druga raven: poistovetenje, identifikacija: pravil in vrednot se držim, ker mi je določena oseba všeč, zato jo posnemam – čustvena motivacija.
- Tretja raven: ponotranjanje, internalizacija: stvari delam, ker sem vanje prepričan in so zame vredne, ker je tak naš skupni dogovor oz. pravilo in je za vsako skupnost pomembno - notranja motivacija.
- Najvišja raven: vrednote nastajajo kot posledica osebnih izkušenj in kritične presoje obstoječih moralnih vrednot – posameznik samostojno razvija kompleksnejše vrednotne strukture (Kroflič, 2009).

- MEDSEBOJNO SPOŠTOVANJE KOT TEMELJ MEDSEBOJNEGA SODELOVANJA

Medsebojno spoštovanje moramo soustvarjati vsi udeleženci vzgojno-izobraževalnega procesa in mora temeljiti na naslednjih vrednotah:

- poslušati in slišati sogovornikovo sporočilo;
- sprejemati samega sebe in druge;
- opogumljati in podpirati sodelavce;
- izogibati se neopravičenim kritikam in obtoževanju, ki nas oddaljujejo drug od drugega.

- SPREJEMANJE ODGOVORNOSTI

Razvijamo občutek odgovornosti posameznika do sodelavcev, učencev, staršev, skupnosti in šole.

Spodbujamo občutek odgovornosti za naša dejanja, stališča, sodbe, delo in ravnanja.

Dogovori, pravila so vredna le toliko, kolikor jih lahko **dosledno zagotavljamo**: bolj ko so dogovori ohlapni, več je mogoče izmikanja in manjša je varnost skupine. Zato so obljube v dogovorih premalo in je potrebno zagotovilo, ki ima pri **nedoslednosti tudi posledice**.

Vzgojni vpliv bo tem večji, **čim bolj bo enoten**.

- ZNANJE

Cenimo znanje kot ključ do uspeha v življenju, posameznikove osebnostne in intelektualne rasti, kakovosti življenja posameznika in skupnosti.

Krepimo spoštovanje do iskanja intelektualnih izzivov, novih zamisli, resnice in razumevanja. Zaposleni zagotovijo pogoje za učenje, usmerjajo sebe in učence k iskanju informacij, novih znanj in veščin ter se strokovno izobražujejo. Učenci redno opravljajo svoje dolžnosti, se držijo dogovorov z učitelji in s starši, svoje delovne in učne navade razvijajo s sprotnim učenjem in pisanjem domačih nalog. Starši spodbujajo svoje otroke k učenju, ustvarjalnosti, redno spremljajo otrokov napredek in opravljanje domačih obveznosti.

4 NAČELA ZA VZGOJNO DELOVANJE NAŠE ŠOLE

4.1 NAČELO MEDSEBOJNEGA SPOŠTOVANJA

»Temelj načela je Konvencija o otrokovih pravicah, ki je določila minimalne standarde za skrb in zaščito otrokovih pravic in ki med drugim zajema tudi standarde v zvezi s spoštovanjem otrokovega človeškega dostojanstva. Konvencija ne prepoveduje le ponižujočega telesnega ali psihičnega kaznovanja, temveč zahteva, da je pri vzgoji in vzpostavljanju discipline treba spoštovati otrokovo človeško dostojanstvo.« (Ministrstvo za šolstvo in šport, 2008, str. 12).

4.2 NAČELO OMOGOČANJA AKTIVNEGA SODELOVANJA UČENCEV

»Učenci naj imajo tudi v vsakdanjem šolskem življenju čim več možnosti aktivnega sodelovanja. Sodelujejo naj pri načrtovanju, odločanju, izvajanju in nadziranju pravil in posledic njihovih kršitev, pri preprečevanju disciplinskih problemov ter pri načrtovanju in izvajanju drugih šolskih in obšolskih dejavnosti.« (prav tam)

4.3 NAČELO PROAKTIVNEGA OZIROMA PREVENTIVNEGA DELOVANJA

»Proaktivno in preventivno vzgojno delovanje zajemata več temeljnih področij.

Prvo se nanaša na vzpostavljanje prijetne, sproščene in spodbudne razredne klime, ki temelji na pozitivnih medosebnih odnosih zaupanja med vsemi osebami vzgojno-izobraževalnega procesa. Obsega tudi učiteljevo skrb za učence, ki se kaže v dovzetnosti za njihove potrebe in interese, upoštevanju individualnih prednosti in pomanjkljivosti posameznih učencev, uporabi raznovrstnih aktivnosti, v spodbujanju dialoga in razvijanju socialnih veščin, spremljanju učnega napredka in vedenja vsakega posameznika, zanimanje za počutje, razpoloženje, pripravljenostjo na šolsko delo in sodelovanje, pozornost ob morebitnih aktualnih kriznih (npr. družinski konflikti, razveze, hospitalizacije staršev, bolezni, smrti, zlorabi, itd.) in kritičnih življenjskih situacijah (npr. izbira nadaljnega šolanja, itd.).

Drugo področje preventivnega delovanja je povezano s kakovostjo učnega procesa, z uporabo učnih metod, ki upoštevajo razvojne sposobnosti učencev, jim omogočajo aktivno sodelovanje in tako preprečujejo, da bi bili vključeni v manj ustvarjalne aktivnosti in doživljali trajnejše neuspehe.

Tretje področje preventivnega delovanja se povezuje z dejavnostmi, ki se nanašajo na organizacijo, vodenje in upravljanje razreda. Pri tem je zelo pomembno delo z oddelčnimi skupnostmi učencev.« (prav tam)

4.4 NAČELO SODELOVANJA S STARŠI IN USKLAJENOSTI PRISTOPA ŠOLE IN STARŠEV

»Načelo izhaja iz dejstva, da starši nosijo pomemben delež odgovornosti za otrokov razvoj in napredek, zato je sodelovanje s starši nujno. Šola in družina imata številne priložnosti, da razvijeta dobro partnerstvo, ki se izraža v graditvi medsebojnega zaupanja in sodelovanja. Starši naj sodelujejo pri izgrajevanju vzgojnega načrta, saj bo tako vzgojni načrt dobil široko podporo in ga bo mogoče uresničevati.«

»Starši so pomemben vir povratnih informacij o delu šole. Z njihovo pomočjo lahko šola uvaja izboljšave. Vključevanje staršev vodi k stalnemu dvigovanju kakovosti šole. Za učinkovito vzgojno delo šole je potrebna načelna in aktivna podpora staršev.« (prav tam)

»Šola posredno prispeva tudi h kvalitetnejši vzgoji v družinah s svojimi načini vzgoje (vrednotami, načeli, dejavnostmi), s kakovostjo odnosov do učencev in staršev, modeliranjem pričakovanega vedenja in s posredovanjem novih znanj staršem. Razvije naj mehanizme, kako v primerih, v katerih bi utegnili priti do različnega razumevanja, uskladiti mnenja in delovanja šole in staršev. V primeru pričakovanj staršev, ki niso v skladu s strokovnimi vzgojnimi načeli šole, se seveda šola ne sme podrediti družini, ampak mora poskušati starše s strokovnimi utemeljitvami pridobiti za sodelovanje. Pomembno je svetovalna pomoč staršem v vzgojnih zadevah in redno informiranje staršev o vedenju njihovih otrok. V posameznih primerih naj šola starše usmeri v ustrezne svetovalne institucije.« (prav tam)

4.5 NAČELO ZDRUŽEVANJA PRAVIC, ODGOVORNOSTI IN PRAVIL

»Načelo izhaja iz prepričanja, da je potrebno v vsaki skupini oziroma skupnosti dogovoriti pravila skupnega življenja, ki izhajajo iz pravic in dolžnosti. Osnovno izhodišče pri oblikovanju pravil naj predstavljajo temeljne pravice, kot so na primer pravica do spoštovanja in pravične obravnave, pravica do kakovostnega poučevanja, pravica do učenja, ne da bi nas drugi motili, in pravica do občutka varnosti in dejanske varnosti. Znotraj teh pravic so zajete številne druge pravice. Vse pravice temeljijo na vzajemnem spoštovanju, brez katerega nobena skupina ali skupnost ne more učinkovito (so)obstojati in delovati za vzajemno korist. Vsaka pravica nosi s seboj korelativno dolžnost. Da bi zaščitili pravice vseh posameznikov, je potrebno doreči pravila in posledice, ki sledijo neizpolnjevanju pravil. Torej je dolžnost šole, da zagotavlja pravice učencev v skladu z dogovorjenimi pravili.«

»Otroci se v povezavi s pravicami pojavljajo v posebnem položaju. Zaradi nedoraslosti in nezrelosti še niso sposobni prevzeti vseh odgovornosti skladno z upravičenjem, hkrati pa so od nekaterih pravic izvzeti. Otroci se odgovornosti šele učijo. Pri tem je pomembno, da jih že sedaj obravnavamo kot osebe, ki zmorejo in morejo skladno s starostjo pretehtati lastna dejanja in predvideti posledice. Tako bodo spoznali, da to, da imamo pravice, še ne pomeni, da jih tudi uživamo, če nam tega ne omogočajo drugi člani skupine oziroma skupnosti ter da mora za to skrbeti celotna skupnost.«

»Učitelji naj učence vzpodbudijo k razpravi in se z njimi dogovorijo o vedenju, ki spodbuja spoštljive in iskrene odnose, dobro delo in učenje. Oblikujejo naj dogovor o pravilih sobivanja na šoli kot celoti. Takšen dogovor je nujen za vzgojno delo šole, za šolo kot skupnost in da lahko oddelki delujejo kot skupine. Posamezni oddelki lahko oblikujejo posebna pravila zase.«

»Sprejemanje odgovornosti za vedenje vključuje:

- spoznanje, da vedenje izbiramo sami, da smo nosilci svojih dejanj;

- zavračanje izgovorov oziroma izmikanja odgovornosti;
- sprejemanje vnaprej znanih posledic ustreznih in neustreznih vedenj, ki širijo ali ožajo območje prihodnjih izbir,
- upoštevanje zmožnosti prevzemanja odgovornosti glede na razvojne stopnje učencev.«

4.6 NAČELO SPODBUJANJA SAMONADZORA IN SAMODISCIPLINE

Cilj vzgoje je vse večja samostojnost in odgovornost otrok. »Zato je prav, da vzgojitelji postopoma spodbujajo večjo mero samostojnosti in odgovornosti ter opuščajo strukturirana in direktivna navodila. Glede na razvoj otrok torej dopuščajo in omogočajo vse več svobodnih izbir ob upoštevanju ustreznih mej. Vzgojno pomembne so situacije, v katerih učenci oblikujejo in sprejemajo odločitve oziroma izbirajo med možnostmi, sprejemajo posledice odločitev in so lahko ustvarjalni.«

»V primerih, ko se učenci vedejo neprimerno ali kršijo skupne dogovore in pravice drugih, naj učitelj učencu pomaga videti problem in naj ga spodbudi, da o problemu spregovori in ga rešuje (mediacija, restitucija, samopresoja ...). Na ta način učitelj učencu omogoči, da spremeni lastno vedenje. Če je to neuspešno, naj si učitelj prizadeva, da z učencem na osnovi medsebojnega dogovarjanja in postavljanja ustreznih vprašanj najde skupno rešitev. V primeru, da tudi navedeno ne privede do želenih rezultatov, naj učitelj intervenira z najvišjo stopnjo nadzora (velelne povedi, navajanje pravil, uresničevanje posledic ...) S takšnim pristopom pri učencih spodbujamo samodisciplino in odgovornost ali pa vsaj zagotavljamo spoštovanje pravil in pravic drugih. Omogočamo ustrezno stopnjo samostojnosti glede na njihove razvojne značilnosti.«

»K večjemu samonadzoru učencev pripomorejo pogosta in ustrezna povratna sporočila. Pozitivna povratna sporočila, ki se nanašajo na osebnosti učencev, utrjujejo njihovo pozitivno samopodobo. Pozitivna in negativna povratna sporočila o vedenju učencev so lahko verbalna in neverbalna. Z njimi učencu povemo, kaj dela prav in kaj narobe in mu s tem pomagamo ustvariti sistem samostojnih odločitev, s katerimi učinkovito usmerja svoje vedenje. Povratna sporočila učiteljev so podlaga za ponotranjenje veljavnih družbenih norm.« (prav tam)

4.7 NAČELA STROKOVNE AVTONOMIJE, USKLAJENOSTI VZGOJNIH DEJAVNIKOV IN DOSLEDNOSTI

»Avtonomno oblikovanje vzgojnega načrta omogoča, da v procesu njegovega oblikovanja vse interesne skupine (delavci šole, starši, učenci, lokalno okolje) izrazijo svoje potrebe, interese in stališča in se medsebojno usklajujejo na področjih, ki jih vzgojni načrt zajema. Ta možnost lahko pomembno vpliva na stopnjo končnega soglasja o vzgojnem delu šole.

Usklajenost vzgojnih dejavnikov se nanaša na posebno skrb šole za enotnost vzgojnega delovanja delavcev šole, staršev in drugih vzgojnih dejavnikov v okolju (klubi, društva,

kulturne ustanove, verske skupnosti, zasebniki, ...). Doslednost je pogoj oblikovanja varnega in predvidljivega psihosocialnega okolja.«

4.8 NAČELO OSEBNEGA ZGLEDA

»Pri vzgoji, ki temelji na proaktivnem delovanju, so najpomembnejši zgledi, ki jih dajejo učencem vsi zaposleni na šoli v vsakem svojem delovanju in dejanju. Ne gre v prvi vrsti za besede, za izražanje različnih vrednot, za poučevanje, prepričevanje ali preprečevanje, temveč je najpomembnejše ravnanje. Temeljno je, da zgled v prvi vrsti ni beseda, temveč dejanje. Zato je pomembno, da vsi zaposleni presojujejo svoja ravnanja z vidika vrednot in konkretnih vrednotnih usmeritev.« (prav tam, str. 16)

5 VZGOJNE DEJAVNOSTI

Osnovni cilj naših vzgojnih dejavnosti je ustvariti šolsko okolje, v katerem se učenci počutijo varne in sprejete ter uspešno zadovoljujejo temeljne telesne, duševne, socialne in duhovne potrebe. Hkrati razvijajo samostojnost, ustvarjalnost, pozitivno samopodobo in pridobijo čut za odgovornost. Ob vsem tem pa je za počutje učencev pomembno vsakodnevno zadovoljevanje potrebe po gibanju in sprostitvi.

Proaktivne in preventivne vzgojne dejavnosti izhajajo iz poslanstva, vizije, vrednot in ciljev osnovne šole ter potreb učencev in okolja.

5.1 VRSTE VZGOJNIH DEJAVNOSTI NA ŠOLI

Vzgojna dejavnost	TEMATSKE RAZREDNE URE – MEDSEBOJNO SPOŠTOVANJE, ODGOVORNOST, ZNANJE Sodobni bonton, moja samopodoba – kdo sem; kaj mislim o sebi; odločitev je v tvojih rokah; moč misli; moč besede; prijateljstvo; skupaj prebivamo na tem planetu; družina; medsebojni odnosi; neformalni pogovori; razvijanje socialnih spretnosti; oblikovanje skupnih pravil v oddelku; organiziranje pomoči učencem ...
Odgovorna oseba	Razredniki
Izvajalec	Učenci od 1. do 9. razreda
Trajanje	skozi vse šolsko leto
Vrednotenje	Ob koncu vzgojne dejavnosti in ob zaključku šolskega leta
Vzgojna dejavnost	RAZREDNA in ŠOLSKA PRAVILA – ODGOVORNOST V septembru razredne ure na temo spoznavanja med učenci, seznanjanje s šolskimi pravili, s šolo, sprejemanje drug drugega. Vizualna predstavitev pravil v prvi triadi, v razredih druge in tretje triade so šolska pravila obešena na vidnem mestu v matični učilnici oddelka. V šolskem letu po potrebi obnova, prilagajanje pravil.

Odgovorna oseba	Razredniki, ŠSS
Izvajalec	Učenci 1. do 9. razreda
Trajanje	September, po potrebi celo šolsko leto
Vrednotenje	Ob koncu vzgojne dejavnosti in ob zaključku šolskega leta
Vzgojna dejavnost	UČNA POMOČ - MEDSEBOJNO SPOŠTOVANJE, ODGOVORNOST, ZNANJE Razrednik usmerja učence, da pomagajo učencem z učnimi težavami. Šolska svetovalna služba se povezuje z zunanjimi izvajalci in išče ustrezne načine pomoči.
Odgovorna oseba	Razrednik in učenci, ŠSS
Izvajalec	Učenci od 1. do 9. razreda
Trajanje	Celo šolsko leto
Vrednotenje	Med šolskim letom in ob koncu šolskega leta
Vzgojna dejavnost	MEDSEBOJNO SPOŠTOVANJE, ODGOVORNOST Ob zaključku šolskega leta vsi učitelji evidentirajo učence, ki prispevajo k ugledu šole. Kriteriji: 1. aktivnost pri pouku; 2. odgovornost in zanesljivost pri delu; 3. spoštljiv odno, upoštevanje dogovora, pozdravljanje ...; 4. prijaznost, pomoč, znati pohvaliti, spodbuditi, potolažiti ...; 5. brez kletvic in neprimernih izrazov; 6. dodatno delo, udeležba pri izpeljavi različnih dogodkov na šoli; 7. vzorno opravljanje nalog dežurnega učenca; 8. dvig ugleda šole, kot so izjemni dosežki na tekmovanjih in drugo. Izbrane učence nagradimo s strokovno ekskurzijo (po dogovoru).
Odgovorna oseba	Razredniki, ravnateljica, ŠSS.
Izvajalec	Učenci od 4. do 9. razreda
Trajanje	Celo šolsko leto
Vrednotenje	Ob zaključku šolskega leta
Aktivnost	SORAZREDNIŠTVO - ODGOVORNOST Oddelčni skupnosti je določen razrednik in sorazrednik, ki prevzema funkcije razrednika le v primeru odsotnosti zaradi bolniškega staleža ali izobraževanja (obveščanje učencev, njihovih staršev, pogovorne ure, roditeljski sestanki ...). Določi ga vodstvo šole po dogovoru z razrednikom.
Odgovorna oseba	Razrednik, sorazrednik
Izvajalec	Učenci od 1. do 9. razreda
Trajanje	Celo šolsko leto
Vrednotenje	Ob koncu šolskega leta

Vzgojna dejavnost	POGOVORNE URE ZA UČENCE - ODGOVORNOST Učitelji ponudijo učencem uro, ki je namenjena pogovoru. Pogovorna ura naj ne bo v dopoldanskem času, ko imajo učenci pouk. Ponujena naj bo pred ali po pouku, po potrebi pa po dogovoru.
Odgovorna oseba	Učitelji
Izvajalec	Učenci od 1. do 9. razreda
Trajanje	Celo šolsko leto; enkrat tedensko dopoldan
Vrednotenje	Ob koncu šolskega leta
Vzgojna dejavnost	POGOVORNE URE ZA STARŠE - ODGOVORNOST Učitelji ponudijo staršem uro, ki je namenjena pogovoru. Starši se morajo zavedati odgovornosti in se udeleževati pogovornih ur vsaj nekajkrat v letu. V nasprotnem primeru se o tem obvesti pristojne službe, saj lahko nespremljanje otroka v šoli opredelimo kot zanemarjanje. Starše se s tem seznani na prvem roditeljskem sestanku v novem šolskem letu.
Odgovorna oseba	Učitelji
Izvajalec	Starši učencev od 1. do 9. razreda
Trajanje	Celo šolsko leto; enkrat tedensko dopoldan, tretji ponedeljek v mesecu ob 17.00 uri.
Vrednotenje	Ob koncu meseca in ob zaključku šolskega leta
Vzgojna dejavnost	RODITELJSKI SESTANKI ZA STARŠE - ODGOVORNOST Sodelovanje šolske svetovalne službe in razrednika s starši in z zunanjimi predavatelji.
Odgovorna oseba	Razredniki, ŠSS
Izvajalec	Starši učencev od 1. do 9. razreda
Trajanje	Najmanj trikrat letno, po potrebi več.
Vrednotenje	Sproti
Vzgojna dejavnost	SKUPNOST UČENCEV in OTROŠKI ŠOLSKI PARLAMENT – MEDSEBOJNO SPOŠTOVANJE, ODGOVORNOST, ZNANJE Skupnost učencev zbira pripombe in predloge oddelčnih skupnosti o programu pouka, dnevih dejavnosti, ekskurzijah, interesnih dejavnostih, prireditvah, jih načrtuje in organizira. Otroški šolski parlament pomeni eno od izvirnih oblik spodbujanja otrok k izražanju lastnih mnenj o vprašanjih, ki jih po demokratičnem postopku izberejo sami. V mesecu marcu se izbrani učenci udeležijo medobčinskega otroškega parlamenta.
Odgovorna oseba	Mentor skupnosti učencev
Izvajalec	Učenci od 1. do 9. razreda
Trajanje	Enkrat mesečno
Vrednotenje	Sproti

Vzgojna dejavnost	ŠOLSKI RADIO Radio širi in pogloblja splošno znanje in razgledanost učencev. Hkrati njegovo delovanje prispeva h kakovostni rasti našega hrama učenosti.
Odgovorna oseba	Mentorja dejavnosti
Izvajalec	Učenci od 7. do 9. razreda
Trajanje	Enkrat mesečno
Vrednotenje	Sproti
Vzgojna dejavnost	ŠOLSKO GLASILO KLOPOTEC V glasilu so zbrani literarni in likovni izdelki učencev.
Odgovorna oseba	Mentor glasila
Izvajalec	Učitelji, učenci od 1. do 9. razreda
Trajanje	Enkrat letno
Vrednotenje	Sproti
Vzgojna dejavnost	ŠOLE V NARAVI, ŠOLA PETJA – MEDSEBOJNO SPOŠTOVANJE, ODGOVORNOST, ZNANJE Za učence mladinskega pevskega zbora razreda se organizira šola v naravi, ki krepi medosebne odnose, goji spoštovanje in prilagajanje med učenci. Učenci se spoznavajo z aktivnimi načini preživljanja prostega časa. Šola petja je organizirana za učence, ki obiskujejo pevski zbor. V tem času aktivno vadijo za šolske nastope, tekmovanja.
Odgovorna oseba	Vodja
Izvajalec	Mladinski pevski zbor
Trajanje	Tekom šolskega leta
Vrednotenje	Ob zaključku vzgojne dejavnosti
Vzgojna dejavnost	STROKOVNE EKSURZIJE – MEDSEBOJNO SPOŠTOVANJE, ZNANJE Strokovne ekskurzije, kjer učenci gradijo medsebojne odnose, spoznavajo znamenitosti Slovenije in druge novosti.
Odgovorna oseba	Vodja ekskurzije
Izvajalec	Učenci od 1. do 9. razreda
Trajanje	Maj
Vrednotenje	Ob zaključku vzgojne dejavnosti
Vzgojna dejavnost	INTERDISCIPLINARNA EKSURZIJA - ZNANJE Za učence tretje triade se organizira strokovna ekskurzija, ki temelji na medpredmetnem povezovanju in spoznavanju Slovenije.
Odgovorna oseba	Mentor ekskurzije
Izvajalec	Učitelji, učenci od 7. do 9. razreda
Trajanje	Junij

Vrednotenje	Ob zaključku ekskurzije
Vzgojna dejavnost	INTERESNE DEJAVNOSTI, ŠPORTNI KROŽKI - MEDSEBOJNO SPOŠTOVANJE, ODGOVORNOST, ZNANJE Angleška bralna značka, angleški klub, angleški krožek, badminton, bralna značka, Cici vesela šola, čebelarški krožek, dramski krožek, fizikalni krožek, folklor, gledališki krožek, kemijski krožek, knjigobube, knjižničarski krožek, kolesarski krožek, kuharski krožek, likovni krožek, literarni krožek, logika, lutkovni krožek, Male sive celice, modelarstvo, naravoslovni krožek, nemška bralna značka, otroški in mladinski pevski zbor, plesni krožek, računalniški krožek, Rdeči križ, Spoznajmo se, Šolsko glasilo, tutorstvo, Vesela šola, VVZ polž .
Odgovorna oseba	Mentorji interesne dejavnosti
Izvajalec	Učenci od 1. do 9. razreda
Trajanje	Celo šolsko leto
Vrednotenje	Sproti
Vzgojna dejavnost	ŠPORTNA TEKMOVANJA – MEDSEBOJNO SPOŠTOVANJE, ODGOVORNOST Učenci zastopajo šolo, se primerno obnašajo. Pridružijo se jim tudi vrstniki, ki zanje navijajo na primeren način.
Odgovorna oseba	Učitelji športne vzgoje
Izvajalec	Učenci od 1. do 9. razreda
Trajanje	Celo šolsko leto
Vrednotenje	Sproti
Vzgojna dejavnost	DOBRODELNA PROSTOVOLJNA DEJAVNOST – MEDSEBOJNO SPOŠTOVANJE, ODGOVORNOST Skozi vse šolsko leto zbiramo odpadni papir (denar je namenjen vsem oddelčnim skupnostim), zamaške, kartuše, baterije ter organiziramo in se udeležujemo humanitarnih koncertov v kraju.
Odgovorna oseba	ŠSS
Izvajalec	Učitelji, učenci od 1. do 9. razreda
Trajanje	Vse šolsko leto
Vrednotenje	Ob koncu dejavnosti
Vzgojna dejavnost	RAZLIČNI NATEČAJI (PREŠERNOV NATEČAJ, LIKOVNI, LITERARNI, FOTOGRAFSKI, GLASBENI, FILMSKI NATEČAJI) - ZNANJE
Odgovorna oseba	Mentorji natečajev
Izvajalec	Učenci od 1. do 9. razreda
Trajanje	Celo šolsko leto
Vrednotenje	Ob koncu natečaja
Vzgojna dejavnost	SPOZNAVANJE POKLICEV – ZNANJE, MEDSEBOJNO SPOŠTOVANJE

	Učencem bomo predstavili različne poklice s pomočjo tržnic poklicev, predstavitev poklicev staršev v razredih ...
Odgovorna oseba	ŠSS, razredniki
Izvajalec	Učenci, starši
Trajanje	Celo šolsko leto
Vrednotenje	Ob zaključku dejavnosti
Vzgojna dejavnost	IZOBRAŽEVANJE IN SAMOIZOBRAŽEVANJE UČITELJEV – ZNANJE, ODGOVORNOST Učitelji se izobražujejo z udeležbo na strokovnih seminarjih, študijskih skupinah in se samoizobražujejo s prebiranjem dodatne strokovne literature.
Odgovorna oseba	Ravnateljica
Izvajalec	Učitelji
Trajanje	Celo šolsko leto
Vrednotenje	Sproti
Vzgojna dejavnost	SKRB ZA ŽIVALI NA ŠOLI - ODGOVORNOST Učenci razvijajo odnos, skrb in odgovornost do živali.
Odgovorna oseba	Mentor dejavnosti
Izvajalec	Učenci od 1. do 9. razreda
Trajanje	Celo šolsko leto
Vrednotenje	Sproti
Vzgojna dejavnost	»DEŽURNA URA V ZBORNICI«- ODGOVORNOST Učitelji, ki imajo prosto uro, so po evidenčnem seznamu, ki visi v zbornici, na razpolago za vedenjsko moteče učence. Učitelj določi učenca, ki motečega učenca pospremi v zbornico ali pa gre po dežurnega učitelja (odločitev učitelja). Dežurni učitelj pride po učenca v razred in ga odpelje na individualni razgovor. Učitelj opravi razgovor z učencem in kratko analizo dogodka, zaradi katerega je bil poslan iz razreda. Po uspešno opravljenem razgovoru učitelj pospremi učenca nazaj v razred.
Odgovorna oseba	Učitelji
Izvajalec	Učenci od 1. do 9. razreda
Trajanje	Celo šolsko leto
Vrednotenje	Sproti
Vzgojna dejavnost	REDNO DEŽURSTVO UČITELJEV – ODGOVORNOST V času odmorov se dosledno izvaja dežurstvo učiteljev na hodnikih in v jedilnici. Učitelji smo lahko najboljši zgled doslednosti.
Odgovorna oseba	Ravnateljica
Izvajalec	Učitelji

Čas	Celo šolsko leto
Vrednotenje	Sproti
Vzgojna dejavnost	DEŽURSTVO UČENCEV – MEDSEBOJNO SPOŠTOVANJE, ODGOVORNOST Izvajanje dežurstva v oddelku (skrb za čist razred, prinašanje, odnašanje malice, sporočanje manjkajočih učencev) in v pritličju šole, ob vhodu (podrobneje zapisano v šolskih pravilih).
Odgovorna oseba	Razrednik
Izvajalec	Učenci od 1. do 9. razreda (v oddelku), učenci od 7. do 9. razreda (ob vhodu šole)
Trajanje	Celo šolsko leto
Vrednotenje	Sproti
Vzgojna dejavnost	DOSLEDNO VPISOVANJE ZAMUJAJOČIH IN MANJKAJOČIH UČENCEV - ODGOVORNOST Učitelji v dnevnik oddelka dosledno vpisujejo zamujanje in izostanke učencev.
Odgovorna oseba	Ravnateljica
Izvajalec	Učitelji
Trajanje	Celo šolsko leto
Vrednotenje	Sproti
Vzgojna dejavnost	TOČNO ODHAJANJE UČITELJEV K URAM POUKA – ODGOVORNOST Učitelji smo lahko najboljši zgled točnosti.
Odgovorna oseba	Ravnateljica
Izvajalec	Učitelji
Trajanje	Celo šolsko leto
Vrednotenje	Sproti

ŠOLSKA MEDIACIJA IN RESTITUCIJA

»**Mediacija** je postopek, v katerem se osebe, ki imajo problem ali konflikt, ob pomoči tretje osebe, posrednika oziroma mediatorja, pogovorijo in ugotovijo, kje so točke njihovega spora, izrazijo svoja mnenja, ideje, težave in čustva, izmenjajo stališča ter poskušajo najti rešitev, s katero bodo vsi zadovoljni. V mediaciji prevzamejo udeleženci odgovornost za rešitev nastalega konflikta. Mediacija pomaga pri vzpostavljanju odnosov medsebojnega zaupanja in spoštovanja. Mediator, posrednik v sporu, je lahko vrstnik ali odrasla oseba. Prevzema le vlogo mediatorja in ne posega v samo reševanje problema, čeprav modro ponudi potrebno pomoč. Pomembna značilnost vrstniške mediacije je, da je proces mediacije v celoti v rokah učencev: izvajajo ga učenci za učence, toda s pomočjo mentorja. To je dragocena izkušnja za strani v sporu in za vrstnike mediatorje.«

»Mediatorje je potrebno ustrezno usposobiti. Mediacija izboljšuje splošno socialno klimo v šoli, povečuje občutek zaupanja in pripadnosti, prijateljstva in obvladovanja konfliktnih situacij. Šola postane bolj varen in ustvarjalen kraj. Mediacija povečuje spretnosti učencev pri izgradnji dobrih medsebojnih odnosov ter pomaga ponotranjiti pomembne družbene vrednote.«

»**Restitucija** je metoda poravnave povzročene škode. Pri tem ne gre v prvi vrsti za materialno škodo, čeprav tudi ta ni izvzeta, pač pa v večji meri za škodo, ki jo učenci povzročijo na etičnem, socialnem in psihološkem področju.

Pri restituciji naj bo poravnava smiselno povezana s povzročeno etično, psihološko, socialno ali materialno škodo. Kadar učenec ne more poravnati škode neposredno, jo lahko nadomesti na področju, na katerem je bila škoda povzročena. To ponuja veliko več možnosti izbire. Na primer, če je učenec poškodoval šolsko imovino, ga lahko povprašamo, kaj bi bil pripravljen storiti za boljšo materialno urejenost šole. Če se je škoda zgodila na področju medsebojnih odnosov, lahko premisli, kako bi lahko prispeval k boljšim medsebojnim odnosom v skupnosti.«

»Kakovostna restitucija in mediacija sta priložnost za učenje in za spreminjanje samopodobe učencev. Učenec, ki je povzročil na primer materialno škodo, ne ostaja več le učenec, ki je povzročil materialno škodo in zaradi tega utrpel določene posledice, ampak postaja učenec, ki je prispeval k urejenosti šole in je na to ponosen. Zaveda se, da prispevek k urejenosti šole o njem pove nekaj drugega, kot povzročena škoda. Učenec, vpleten v spor, ne ostaja le v sporu, pač pa razvija svoje sposobnosti in spretnosti reševanja konfliktov. Če pri izvajanju mediacije in restitucije manjkajo svoboda izbire, prevzemanje odgovornosti, učenje o sebi ter spreminjanje samopodobe učenca, je to le izvajanje posledic kršitev pravic drugih ali sprejetih pravil. Tudi to je oblika učenja in vzgojnega dela, a mediacija in ne restitucija.«

»Mediacija in restitucija sta načina reševanja sporov in problemov. Vzgojitelj bo v primeru, da učenec zavrača možnosti, ki jih ponujata mediacija in restitucija, odločil o posledicah kršitev v skladu z dogovori in pravili šolskega reda. V nekaterih izjemnih primerih je glede na okoliščine kljub sočasno izvedeni mediaciji ali restituciji učencu lahko izrečen tudi formalni vzgojni opomin.«

»Temeljna načela mediacije in restitucije so:

- za učenca sta mediacija in restitucija prostovoljna, ponujena možnost: lahko se odloči ali pa ne, da bo skušal reševati spor ali odpraviti posledice svojih neustreznih dejanj na ta način;
- mediacija in restitucija sta priložnosti za učenje novih vzorcev vedenja in popravilo napak;
- spodbujata pozitivno vedenje in poudarjata vrednote, ne spodbujata obrambnega vedenja, kar storita kritika in kaznovanje;
- zahtevata odločitev in napor učenca;
- ni kaznovalca, učenci ustvarjalno rešujejo spor ali problem;
- vpletene strani sprejmejo rešitev problema oziroma nadomestilo povzročene škode.«

»Če je učencem dovoljeno napraviti in popravljati napake, je večja verjetnost, da bodo pripravljeni spreminjati vedenje, da bodo izgrajevali pozitivno samopodobo in samospoštovanje, da bodo lažje razumeli napake drugih in razvijali svojo strpnost.«

POHVALE IN PRIZNANJA

Učenci ali skupine učencev lahko za uspešno in prizadevno delo v šoli prejmejo pohvale, priznanja in nagrade.

Pohvale, priznanja in nagrade učencem ali skupinam učencev predlagajo: oddelčne skupnosti in skupnost učencev šole, razrednik, drugi strokovni delavci šole, mentorji dejavnosti, ravnatelj, starši.

POHVALE so lahko ustne ali pisne.

Kadar se učenec ali več učencev izkaže s prizadevnostjo pri enkratni ali kratkotrajni aktivnosti, so ustno pohvaljeni.

Pisne pohvale podeljujeta razrednik ali mentor dejavnosti za aktivnosti, ki trajajo celo šolsko leto. Razrednik podeljuje pisne pohvale za delo v oddelčni skupnosti ali za individualno napredovanje učenca. Mentor podeljuje pisne pohvale za prizadevno delo pri interesnih ali drugih dejavnostih. Pisne pohvale se podeljujejo za: prizadevnost ter doseganje vidnih rezultatov pri pouku, interesnih dejavnostih in drugih dejavnostih šole, bistveno izboljšanje učnega uspeha v primerjavi s preteklim šolskim letom, doseganje vidnih rezultatov na šolskih tekmovanjih in srečanjih učencev z različnih področij znanja in delovanja, posebej prizadevno in učinkovito delo v oddelčni skupnosti učencev ali skupnosti učencev šole, nudenje pomoči tistim, ki jo potrebujejo, aktivno sodelovanje pri organizaciji in izvedbi različnih dejavnosti in prireditve, pomembnih za delo šole. Pisne pohvale se lahko podelijo tudi skupini učencev. Skupinske pisne pohvale podeljuje ravnatelj šole.

PRIZNANJA podeljuje učencem ravnatelj šole, in sicer za delo oziroma dosežek, ki je pomemben za celotno šolo ali znatno prispeva k ugledu šole v širši skupnosti. Priznanja se izrekajo za: večletno prizadevnost in doseganje vidnih rezultatov pri šolskem delu, doseganje vidnih rezultatov na tekmovanjih in srečanjih učencev, ki so organizirana za območje celotne države, večletno prizadevno sodelovanje in doseganje rezultatov pri interesnih in drugih dejavnostih, večletno prizadevno delo v oddelčni skupnosti, skupnosti učencev šole ali šolskem parlamentu.

Učenci, ki prejmejo priznanje, so lahko tudi nagrajeni. Vrsto **NAGRADE** za posameznega učenca določi ravnatelj v sodelovanju z razrednikom oziroma mentorjem. Praviloma so nagrade knjige ali pripomočki, ki jih učenec lahko uporablja pri pouku ali drugih dejavnostih šole.

Priznanja in nagrade podeljuje ravnatelj ob zaključku šolskega leta na slavnosten način.

Sprotno evidentiranje vedenja učencev v šoli (pohvale, neprimerna obnašanja) beležimo v »zvezek opažanj«, ki je namenjen določenemu oddelku.

SPREMLJANJE IZVAJANJA VZGOJNEGA NAČRTA

Za realizacijo vzgojnega načrta smo odgovorni vsi strokovni delavci na šoli, starši in učenci. Odgovorni vodstveni delavci bomo redno spremljali izvajanje programa šole.

1. Mesečno bomo na konferenci pregledali realizacijo plana – aktivnosti po mesecih.
2. Sproti bomo spremljali odstopanja z navedbo razlogov.
3. Učitelji in šolska svetovalna služba bomo podali poročila in analize o vzgojno-izobraževalnem delu.
4. V zaključnem poročilu bomo prikazali realizacijo našega skupnega načrtovanja in načrtovanje dela za naprej.

SPREJEM VZGOJNEGA NAČRTA

Vzgojni načrt se je v sodelovanju učiteljev, učencev in njihovih staršev oblikoval v času od januarja 2008 do maja 2009.

Predstavljen je bil na redni mesečni konferenci v marcu 2009, skupnosti učencev v mesecu aprilu, svetu šole in svetu staršev pa v maju 2009.

Navedena vsebina vzgojnega načrta je bila soglasno potrjena in vzgojni načrt je bil sprejet 30. maja 2009.

LITERATURA

1. Delors, J. (1996). *Učenje: skriti zaklad*. Ljubljana, Ministrstvo za šolstvo in šport.
2. Kroflič, R. (2007). Tudi šole vzgajajo, mar ne? V Devjak, T. (2007). *Pravila in vzgojno delovanje šole*. Pedagoška fakulteta. Ljubljana.
3. Kroflič, R. (2009). Kaj nam ponujajo priporočila o načinu oblikovanja in uresničevanja vzgojnega načrta osnovne šole? V *Pedagoško – andragoški dnevi (2009)*, Ljubljana, Znanstvena založba Filozofske fakultete, Ljubljana.
4. Ministrstvo za šolstvo in šport (2008). *Priporočila o načinih oblikovanja in uresničevanja vzgojnega načrta osnovne šole* – dostopno na: <http://www.mss.gov.si>
5. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 102/2007)
6. Pravilnik o vzgojnih opominih v osnovni šoli (Uradni list RS, št. 76/2008)